

УДК 669.013(047)

СТАН ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Анісімова О. М., д. е. н., професор, зав. кафедри економічної теорії, ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

Яковенко М. М., старший викладач, ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ

Анісімова О. М., Яковенко М. М. Стан інноваційної активності металургійних підприємств України.

В роботі досліджується стан інноваційної активності промислових підприємств, зокрема підприємств металургійної галузі. Наведено періодизацію основних хвиль інноваційного розвитку. Виділено п'ять етапів розвитку теорії інноваційної діяльності. Наведено методи та інструменти активізації процесів інноваційного розвитку. Визначено, що металургійне виробництво і виробництво готових металевих виробів є одними з основних складових гірничо-металургійного комплексу України. Визначено, що розвиток науки що ґрунтується на нанотехнологіях стане базисом для початку формування VII періоду інноваційного розвитку. Визначені основні проблеми які заважають інноваційному розвитку підприємств металургійної галузі, до яких можна віднести: високий ступінь зношеності основних фондів; залежність фінансових результатів діяльності від кон'юнктури зовнішніх ринків унаслідок експортної орієнтації чорної металургії, слабкості внутрішнього ринку; велика ресурсо- та енергоємність вітчизняної металургії, неефективне споживання паливно-енергетичних ресурсів; відсутність зв'язку вітчизняної науки з виробництвом, тощо. Зроблено висновок, що інноваційна діяльність промислових підприємств України і зокрема металургійної галузі повинна бути спрямована на вирішення таких завдань, як забезпечення економічного розвитку на основі раціонального використання їхнього потенціалу, відтворення місцевих ресурсів та охорони природного середовища; розв'язання міжгалузевих науково-технічних та управлінсько-організаційних проблем; підвищення технологічного та інформаційного рівня функціонування підприємств металургійної галузі з метою виробництва конкурентоспроможної продукції, підвищення енергозбереження та підвищення рівня доходів.

Анисимова О. Н., Яковенко М.Н. Состояние инновационной активности металлургических предприятий Украины .

В работе исследуется состояние инновационной деятельности промышленных предприятий, в частности предприятий металлургической промышленности. Есть упомянутых основных волн инновационного развития. Определили пять этапов в развитии теории инноваций. Методы и инструменты, которые повышают инновационных процессов development. It определяется, что металлургическое производство и производство готовых металлических изделий являются одним из основных компонентов горно-металлургического комплекса Украины. Определено, что развитие науки на основе нанотехнологий станет основой для начала периода формирования периода VII инноваций. Основные проблемы, которые препятствуют развитию инновационных компаний в сталелитейной промышленности, есть: Высокая степень износа основных фондов, зависимость от финансовых результатов деятельности на внешних рынках в связи с экспортной ориентацией сталелитейной промышленности, низкая емкость внутреннего рынка, высокий ресурс и энергоемкие производства отечественной металлургии, неэффективное топливно-энергетических ресурсов, отсутствие связи с производством отечественной науки, и т.д. Делается вывод, что инновационная деятельность промышленных предприятий в Украине, и в частности, сталелитейной промышленности, должны быть направлены на такие задачи, как обеспечение экономического развития, основанной на устойчивом использовании свой потенциал, воспроизводство местных ресурсов и охраны окружающей среды, повышения технологического и информационного уровня функционирования компаний в сталелитейной промышленности для того, чтобы производить конкурентоспособную продукцию, повышения энергоэффективности и увеличения доходов.

Anisimova O., Yakovenko M. State of the innovation activity of Ukrainian metallurgical enterprises.

This paper investigates the state of the innovative activity of industrial enterprises, in particular companies in the steel industry. There are referred major waves of innovation development. Identified five stages in the development of the theory of innovation. The methods and tools that enhance the processes of innovation development. It is determined that the metallurgy and production of finished metal products are one of the main components of the mining-metallurgical complex of Ukraine. It is defined that the development of science -based nanotechnology will become the basis for the beginning of the period of the formation of VII innovation period. The main problems that hinder the development of innovative companies in the steel industry, there are: high degree of depreciation of fixed assets, dependence on the financial performance of the external markets due to the export orientation of the steel industry, low capacity of the domestic market, high resource and energy intensive production of domestic metallurgy, inefficient fuel and energy resources consumption, lack of communication with the production of domestic science, etc. It is concluded that the innovative activity of industrial enterprises in

Ukraine, and in particular the steel industry, should focus on tasks such as the maintenance of economic development based on the sustainable use of their potential, reproduction of the local resources and environment protection, increasing of the technological and informational level of functioning of companies in the steel industry in order to produce competitive products, improve energy efficiency and increase revenue.

Постановка проблеми. Інноваційний розвиток забезпечуватиме впровадження нових технологій, передової техніки на діючих виробничих потужностях реального сектору економіки за рахунок техніко-технологічного переоснащення, особливо у паливно-енергетичному комплексі, металургії та обробленні металу, машинобудуванні. Для вітчизняної економіки інновації та інноваційний розвиток є рушійною силою, яка спроможна забезпечити економічну незалежність України, подолати розрив з розвиненими державами.

Метою статті є дослідження стану інноваційної активності підприємств металургійної галузі України. **Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питаннями інновацій та інноваційного розвитку, шляхів інтенсифікації переходу на інноваційний шлях розвитку на різних рівнях (держави, регіону чи галузі, окремого підприємства) знайшли відображення в працях: Чумаченко М.Г., Яковлева В., Стеченко Д.М., О.І. Амоша, О.А. Біловодська, І.П. Булеєв, Б.В. Буркинський, В.М. Геєць, С.Ю. Глазьев, В.М. Данілішин, М.П. Денисенко, В.І. Дубницький, В.І. Захарченко, С.М. Ілляшенко, Р.А. Фатхутдінов, Л.І. Федулова, Д.М. Черваньов, Н.І. Чухрай, А.І. Яковлев, а також зарубіжні – І. Ансофф, К. Кристенсен, Г. Мінтцберг, М.Е. Рейнор, Б. Санто, Б. Твісс, М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі, Д.А. Новіков, А.А. Івашенко та ін. Однак, деякі питання потребують подальшого опрацювання.

Викладення основного матеріалу дослідження. Не можна не погодитись з О.І. Волковим, який вважає, що інновація – це винятково важлива для сьогодення економічна категорія, яка має важливий вплив на розвиток сучасного промислового підприємства. [1, С. 13] Перші системні дослідження з питань аналізу ділових циклів з'явилися наприкінці ХІХ ст. Філіпенко А.С. розглядає періодизацію основних хвиль інноваційного розвитку ґрунтуючись на поглядах провідних вчених таких як М. Кондратьєв, Й. Шумпетер, К. Фрімен (табл.1.).

Таблиця 1 - Періодизація основних хвиль інноваційного розвитку
(за М. Кондратьєвим, Й. Шумпетером, К. Фріменом) [1, С. 161]

Довгі хвилі/цикли		Стан науки і освіти	Інфраструктура		Універсальний дешевий ресурс
Часові рамки	Характеристики циклу		Транспорт і зв'язок	Енергія	
I – 1780 – 1840 рр.	Промислова революція: фабричне виробництво текстилю	Навчання на робочому місці, університети, наукові товариства.	Канали та ґрунтові шляхи	Гідроенергія	Бавовна
II – 1840 – 1890 рр.	Цикл пари та залізниць	Масова початкова освіта, перші технічні ВНЗ, інженери	Залізниця, телеграф	Енергія пари	Вуглець, залізо
III – 1890 – 1940 рр.	Цикл електроенергії та сталі	Перші наукові лабораторії з винаходів і розробок (ВР) у корпораціях, технічні стандарти	Залізниця, телефон	Електроенергія	Сталь
IV – 1940 – 1990 рр.	Цикл авто й синтетичних матеріалів	Бурхливе зростання в корпораціях та держсекторі, масовий доступ до вищої освіти	Автостради, авіалінії, радіо, телебачення	Нафта	Нафта, пластмаси
V – 1990 –по тепер. час.	Комп'ютерна революція	Глобальні ВР сітки, освіта і професійне навчання протягом усього життя	Інформаційні сітєві мережі (Інтернет)	Нафта, газ	Мікроелектроніка

Ці періоди майже відповідають зміні технологічних укладів, і можна вже вести мову, що приблизно з 2000 – х років починається формування VI періоду інноваційного розвитку, характерною рисою якого є розвиток нанотехнологій. Розвиток науки що ґрунтується на нанотехнологіях стане базисом для початку формування VII періоду інноваційного розвитку.

Сучасні економісти виділяють п'ять етапів розвитку теорії інноваційної діяльності:

1. Теорія довгих хвиль М. Кондратьєва
2. Класична теорія інновацій
3. Неокласичні (постшумпетерівські) теорії
4. Теорія прискорення.
5. Соціально – психологічна теорія

Основою цих теорій є положення, за яким економічне зростання країни визначається рівнем впровадження нововведень. [2, С. 21] На впровадження нововведень і активізацію інноваційної діяльності промислового підприємства впливають низка факторів, до яких в першу чергу можна віднести нормативно-законодавче регулювання та методи що застосовуються для активізації інноваційних процесів.

До методів які повинні активізувати інноваційну діяльність промислового підприємства, на думку Шипуліної Ю.С., можна віднести: регулювання і стимулювання інноваційної діяльності на державному

рівні, формування і розвиток інноваційної культури, інструменти і методи управління розвитком на рівні підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Методи та інструменти активізації процесів інноваційного розвитку [3, С. 129]

Як вважає Шипуліна Ю.С. нормативно-законодавче регулювання інноваційних процесів в Україні зводиться здебільшого до такого:

- формування термінологічної бази інноваційної діяльності;
- нормативно-правове забезпечення організаційних структур інноваційного бізнесу, забезпечення функціонування зон пріоритетного розвитку тощо;
- забезпечення досить незначного базового фінансування конкретних наукових установ та ВНЗ, які здійснюють наукову та науково-технічну діяльність, їхній перелік затверджується Кабінетом Міністрів України;

- програмно-цільове фінансування (досить обмежене й незначне за розмірами), яке здійснюється переважно на конкурсній основі. Воно виділяється на: науково-технічні програми й окремі розробки, які спрямовані на реалізацію пріоритетних напрямів розвитку науки й техніки; найважливіші прикладні науково-технічні розробки, що виконуються за державним замовленням; проекти, які виконуються в рамках міжнародного науково-технічного співробітництва;

- підтримка фундаментальних наукових досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук, які проводяться науковими установами (установами НАН), ВНЗ, окремими науковцями, забезпечується державним фондом фундаментальних досліджень. Кошти фонду формуються за рахунок бюджету (в основному) та добровільних внесків юридичних і фізичних (у т. ч. іноземних) осіб. [3, С. 131]

Державною програмою розвитку промисловості на період 2003-2011 рр. передбачено еволюцію галузевих пріоритетів, так зокрема у чорній та кольоровій металургії, на думку керівників уряду, терміново необхідно здійснити реконструкцію підприємств та впровадити екологічно чисті технології; забезпечити розвиток мінерально-сировинної бази та якості сировини; підвищити обсяги виробництва порівняно з 2002 роком (на 4 % - 2003 р., 12,8 % - 2006 р., в 1,3 рази – 2011 р.); створити умови щодо впровадження малотоннажних гнучких металургійних виробництв кінцевої продукції тощо;

До пріоритетних напрямів інноваційного розвитку у сфері виробництва необхідно віднести наступне: формування наукоємного виробничого процесу; створення та дієвість інноваційної структури; технологічне та технічне оновлення базових галузей економіки; впровадження високорентабельних інноваційно-інвестиційних проектів тощо.[5]

Враховуючи особливості кон'юнктури світового та внутрішнього ринку до пріоритетних виробництв, які можуть сприяти швидкому підвищенню промислово-технологічної переробки та посиленню конкурентоспроможності вітчизняної продукції у металургійній промисловості – виробництво високоміцних та водо- і газопровідних труб з покриттям, алюмінієвої фольги, сталеві арматури тощо;

Металургійне виробництво і виробництво готових металевих виробів є одними з основних складових гірничо-металургійного комплексу України. На підприємствах металургійної галузі зайнято 323 тис. працівників (11,7 % загальної кількості працюючих у промисловості). Обсяг реалізованої продукції в металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів у 2012 р. склав 18,8 % загального обсягу реалізованої продукції промисловості.

Підвищення інноваційного потенціалу металургійної промисловості сприятиме її розвитку на інтенсивній основі, прискорить модернізацію металургійних підприємств, забезпечить виробництво високотехнологічної металопродукції, конкурентоспроможної на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Аналіз показників інноваційної діяльності в металургійній промисловості України у 2005-2011 рр. свідчить, що після досягнення у докризовий період позитивної динаміки й наступного спаду у 2008-2009 рр., у 2010-2011 рр. відбувалось зростання кількості інноваційно активних підприємств, підприємств, що впроваджували інновації та підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію (табл. 2). У 2011 р. кількість інноваційно активних підприємств у металургійній галузі зросла на 41 % порівняно з 2005 р.,

підприємств, що впроваджували інновації, – майже вдвічі; підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію, – на 28,8 %. [4]

Таблиця 2 - Динаміка показників інноваційної діяльності металургійної галузі України*

Показник	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Кількість інноваційно активних підприємств, од. / % до загальної кількості підприємств галузі	85 13,3	86 12,9	109 15,0	111 14,1	108 13,1	113 14,3	120 15,2
Кількість підприємств, що впроваджували інновації, од. / % до загальної кількості підприємств галузі	54 8,4	78 11,7	90 12,4	102 13,0	96 11,6	99 12,6	103 13,0
Кількість підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію, од. / % до загальної кількості підприємств галузі	66 10,3	73 10,9	80 11,0	82 10,4	84 10,2	81 10,4	85 10,8
Обсяги реалізованої інноваційної продукції, млн грн / % до загального обсягу реалізованої продукції галузі	3382 3,5	7896 7,0	9361 6,2	16254 8,4	9672 7,3	7259 3,7	4422 1,7
у т.ч. продукція, що була новою для ринку, млн грн / % до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції галузі	x	x	1043,9 11,2	1076,0 6,6	56,2 0,6	24,0 0,3	58,2 1,3
Обсяги реалізованої за межі України інноваційної продукції, млн грн / % до загального обсягу реалізованої інноваційної продукції галузі	1720 50,9	4099 51,9	4939 52,8	12931 79,6	5192 53,7	3766 51,9	1063 24,0

* Держстат України “Наукова та інноваційна діяльність в Україні” 2006-2011 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Обсяги реалізованої інноваційної продукції після зростання у 2005-2008 рр. надалі скорочувались, й у 2011 р. підприємствами металургійної промисловості реалізовано інноваційної продукції загальним обсягом 4,4 млрд грн, що у 3,7 разу менше докризового 2008 р. При цьому частка реалізованої інноваційної продукції, що була новою для ринку, у 2011 р. становила лише 1,3 % від обсягу реалізованої інноваційної продукції галузі. [4] Понад половину інноваційної продукції металургійної галузі реалізовувалось за межами України (за виключенням 2011 р.). У 2005-2008 рр. обсяги реалізації такої продукції збільшилися у 7,6 разу (з 1,7 до 12,9 млрд грн), а її частка в загальному обсязі реалізованої інноваційної продукції галузі зростає з 50,9 % до 79,6 %. У наступні 2008-2011 рр. відбулось скорочення обсягів реалізованої інноваційної металопродукції за межі України у понад 12 разів, й її частка у загальному обсязі реалізованої інноваційної продукції галузі становила у 2011 р. 24 %.

Аналіз показників витрат на інноваційну діяльність у металургійній промисловості України (табл. 3) свідчить, що у докризовий період їхні загальні обсяги становили 2,8 млрд грн у 2007 р. і 3,3 млрд грн у 2008 р., після чого у наступні 2009-2010 рр. відбулось суттєве скорочення до 0,9 млрд грн і 0,3 млрд грн відповідно. У 2011 р. загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність зріс у 4,5 разу порівняно з 2010 р. за рахунок майже усіх складових, за винятком внутрішніх НДР, обсяг яких скоротився на 6,9 %.

Структура витрат на інноваційну діяльність у металургійній промисловості залишається недосконалою. Більшість витрат за аналізований період було спрямовано на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (частка яких у загальному обсязі витрат на інноваційну діяльність коливалась від 64 % у 2008 р. до 97 % у 2009 р.). Значно менше коштів спрямовувалось на придбання нових технологій, патентів і ліцензій (інші зовнішні знання) – від 0,1 % у 2009-2010 рр. до 19 % у 2011 р. На внутрішні та зовнішні НДР за аналізований період спрямовувалось не більше 5 % від обсягу усіх витрат на інноваційну діяльність.

Таблиця 3 - Обсяги витрат на інноваційну діяльність у металургійній галузі України*, млн грн.

	2007	2008	2009	2010	2011
Внутрішні НДР	5,2	20,1	2,2	13,1	12,2
Зовнішні НДР	17,8	36,0	16,9	8,0	13,4
Придбання машин, обладнання та ПЗ	2500,3	2122,3	867,2	260,3	988,0
Інші зовнішні знання	115,3	282,7	0,2	0,3	252,0
Інші	123,9	830,8	5,7	16,6	69,2
Всього	2762,6	3292,0	892,1	298,3	1334,8

* Держстат України “Наукова та інноваційна діяльність в Україні” 2008-2011 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Основним джерелом фінансування інноваційної діяльності у металургійній промисловості протягом 2005-2011 рр. (за винятком 2008 р.) були власні кошти підприємств, частка яких становила понад 90 % у загальній структурі фінансування інноваційної діяльності (табл. 4). У 2008 р. для фінансування інноваційної діяльності у металургійній промисловості було залучено рекордний за аналізований період обсяг кредитів у розмірі 1,7 млрд грн, зокрема у Луганській області – для збільшення виробництва чавуну, сталі та феросплавів, Дніпропетровській – для забезпечення виробництва труб та фітінгів зі сталі, Львівській – для

виробництва будівельних металевих конструкцій, Запорізькій – для впровадження інновацій при обробленні та нанесенні покриттів на метали. [4]

Частка коштів вітчизняних інвесторів протягом 2005-2011 р. становила менше 1 %, а починаючи з 2008 р. значно зменшилось фінансування інноваційної діяльності коштами іноземних інвесторів. Незначними були обсяги бюджетного фінансування інноваційної діяльності у металургії – з держбюджету максимальний обсяг коштів за аналізований період було виділено у розмірі 10,6 млн грн у 2009 р. У 2011 р. інноваційну діяльність у металургійній галузі було вперше профінансовано коштами місцевих бюджетів, а саме Харківським місцевим бюджетом (0,3 млн грн виділено на виробництво радіаторів та котлів центрального опалення).

Таблиця 4 - Розподіл обсягів фінансування інноваційної діяльності у металургійній промисловості України за джерелами*, млн грн

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Всього, у т.ч. за рахунок	1577,8	1262,7	2762,6	3292,0	892,1	298,3	1334,8
Власних коштів	1571,7	1225,6	1955,4	1549,3	833,9	293,4	1305,9
Державного бюджету	0,1	5,8	5,7	6,9	10,6	2,7	0,06
Місцевих бюджетів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Позабюджетних коштів	0,1	0,03	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Вітчизняних інвесторів	2,2	0,0	0,0	0,0	0,04	0,1	5,3
Іноземних інвесторів	3,1	23,2	28,7	0,2	0,2	0,2	0,03
Кредитів	0,5	6,6	772,7	1735,5	47,3	1,9	23,2
Інших джерел	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* Держстат України “Наукова та інноваційна діяльність в Україні” 2008-2011 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

У 2011 р. активізувалась діяльність підприємств металургійної промисловості у напрямках створення високих технологій, використання об'єктів права інтелектуальної власності та раціоналізаторських пропозицій, які є важливими складовими інноваційного розвитку виробництва. Загальна кількість створених у 2011 р. високих технологій проти 2010 р. збільшилася на 40 % і становила 39 одиниць. Однак про рівень створених технологій свідчить такий негативний факт: серед створених технологій не було жодної, визначеної як принципово нової. У 2011 р. на високі технології було отримано 73 охоронних документів, у т.ч. 20 – патентів на винахід, 53 – на корисну модель. Проте із загальної їхньої кількості лише 4 охоронних документи мали патентну чистоту в інших країнах (у 2010 р. – 21). Кількість використаних винаходів у 2011 р. становила 131 од., корисних моделей – 76, промислових зразків – 15, тоді як у 2010 р. – 17, 40 та 1 відповідно. У 2011 р. підприємствами металургійної галузі використано 1057 раціоналізаторських пропозицій, що на 23 % більше, ніж у 2010 р. [4]

Як зазначають фахівці НІСД, незважаючи на окремі позитивні зрушення в напрямку інноваційного розвитку металургійної промисловості, технологічна структура виробництва сталі як важлива характеристика розвитку металургійної галузі залишається застарілою. Через застарілі технології виплавки сталі на вітчизняних підприємствах практично не застосовуються прогресивне електронно-променево плавлення сталі та методи прямого відновлення залізних руд, які належать до п'ятого технологічного укладу. [4]

У цілому в галузі накопичився комплекс проблем, які заважають її розвитку на інноваційній основі, зокрема: високий ступінь зношеності основних фондів (до 60 %); залежність фінансових результатів діяльності від кон'юнктури зовнішніх ринків унаслідок експортної орієнтації чорної металургії, слабкості внутрішнього ринку; велика ресурсо- та енергоємність вітчизняної металургії, неефективне споживання паливно-енергетичних ресурсів, що призводить до значних витрат природного газу, збільшуючи залежність галузі від імпорту енергоресурсів; відсутність зв'язку вітчизняної науки з виробництвом; низький рівень кооперації у гірничо-металургійному комплексі, що не дозволяє налагодити раціональні канали ресурсного забезпечення металургійних підприємств і створити повні технологічні цикли виробництва інноваційної продукції.

Протягом останніх років у металургійній промисловості України реалізовано низку масштабних інвестиційно-інноваційних проектів, спрямованих на оновлення та модернізацію виробництва. Найвагомішими результатами у цих напрямках протягом 2010-2012 рр. були наступні:

- інноваційні проекти групи “Метінвест”, а саме: модернізація ПАТ “Снакіївський металургійний завод”, зокрема доменного цеху, сталеплавильного та прокатного виробництва, а також будівництво повітрянороздільної установки нового покоління; будівництво установки прискореного охолодження товстолистового стану на ПАТ “Азовсталь”; будівництво установки вдування пиловугільного палива, модернізація листопркатного стану „1700” і слябінгу „1150” на ПАТ „ММК ім. Ілліча”; введення в дію комплексу нового обладнання – агломераційної машини № 1, високотехнологічної газоочистки з двома потужними електрофільтрами, ексгаустерного відділення і компресорної станції, упровадження технології вдування пиловугільного палива на трьох доменних печах та модернізація слябінгу “1150”, а також тонколистового стану “1680” на МК “Запоріжсталь”;

- інноваційні проекти корпорації “Індустріальний союз Донбасу”, зокрема завершення будівництва установки з вдування пиловугільного палива на ПАТ “Алчевський металургійний комбінат”; введення в експлуатацію нової машини безперервного литва заготовок № 3 потужністю 1,4 млн т на рік та завершення робіт з будівництва установки “піч-ківш” № 2 потужністю 2,3 млн т на рік на ПАТ “Дніпровський металургійний комбінат ім. Ф.Е. Дзержинського”;

- введення в експлуатацію сучасного Електросталеплавильного комплексу ТОВ “МЗ Дніпросталь” компанії “Інтерпайп”;

- завершення будівництва машини безперервного литва заготовок потужністю 1,2 млн т на рік на ПАТ “АрселорМіттал Кривий Ріг”. [4]

Підвищення інноваційного потенціалу металургійної промисловості України має відбуватись наступними шляхами:

- скорочення застарілих потужностей з виробництва сталі шляхом ліквідації морально та фізично зношених засобів виробництва, зокрема мартенівського переділу;

- забезпечення тісної координації всіх стадій інноваційного процесу від наукових та конструкторських розробок до виходу на ринок нової металопродукції з високою доданою вартістю;

- створення в Україні інноваційної інфраструктури (технопарків, технополісів, бізнес-інкубаторів, науково-технологічних центрів тощо), яка б відповідала сучасним ринковим вимогам та давала б можливість налагодити завершений цикл інноваційної діяльності у металургійній промисловості – від створення інновацій до впровадження їх у виробництво;

- стимулювання розвитку спеціалізованих міні-металургійних заводів, головна перевага яких полягає у гнучкості й випуску продукції з високою доданою вартістю невеликими партіями, що економічно недоцільно для великих металургійних підприємств;

- сприяння інтеграційним процесам у галузі, формуванню вертикально-інтегрованих корпорацій;

- створення сприятливих умов щодо залучення вчених високої кваліфікації для проведення досліджень і розробок безпосередньо у сфері виробництва, що сприятиме ефективнішому використанню нововведень у виробництві;

- застосування кластерного підходу до організації виробництва, який дозволяє об'єднати у межах кластерів ресурси та компетенції, недоступні для окремих підприємств;

- посилення ролі держави як системного координатора у процесі узгодження програм розвитку металоспоживаючих галузей економіки з можливостями металургії для збалансування структури внутрішнього попиту і виробництва металопродукції. [4]

Висновок. Таким чином, можна визначити, що інноваційна діяльність промислових підприємств України і зокрема металургійної галузі повинна бути спрямована на вирішення таких завдань, як забезпечення економічного розвитку на основі раціонального використання їхнього потенціалу, відтворення місцевих ресурсів та охорони природного середовища; розв'язання міжгалузевих науково-технічних та управлінсько-організаційних проблем; підвищення технологічного та інформаційного рівня функціонування підприємств металургійної галузі з метою виробництва конкурентоспроможної продукції, підвищення енергозбереження та підвищення рівня доходів.

Список використаних джерел:

1. Філіпенко А.С. Економічний розвиток сучасної цивілізації: Навч. Посібник / А.С. Філіпенко, – К.: Знання України, 2006. – 316 с.

2. Інноваційний розвиток промисловості України / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін.; Під ред. проф. О.І. Волкова, проф. М.П. Денисенка. – К.: КНТ, 2006. – 648 с.

3. Шипуліна Ю. С. Сучасні підходи до інтенсифікації інноваційного розвитку промислових підприємств: теоретичний огляд / Ю. С. Шипуліна // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – №3. – 128 – 140 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mimi/2012_3/13.pdf

4. Щодо підвищення інноваційного потенціалу металургійної промисловості України. Аналітична записка / О. В. Собкевич, С. Л. Воробйов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1183/>

5. Бойко О. М. Інноваційне забезпечення розвитку промислових підприємств України / О. М. Бойко Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://iee.org.ua/files/conf/conf_article19.pdf

Ключові слова: інновація, інноваційна активність, металургійна галузь, промислове підприємство, уряд, конкурентоспроможність, енергозбереження, собівартість, експортна орієнтація, природне середовище.

Ключевые слова: инновация, инновационная активность, металлургическая отрасль, промышленное предприятие, правительство, конкурентоспособность, энергосбережение, себестоимость, экспортная ориентация, природная среда.

Keywords: innovation, innovation activity, metallurgic industry, industrial enterprise, government, competitiveness, energy efficiency, cost, export orientation, natural environment.